

Lausuntopyyntö Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vammais- ja vanhusneuvostolle liikkumista tukevien palvelujen soveltamisohjeista

1. Neuvoston nimi: Vammaisneuvosto

2. Vastausten käsittely

a. neuvoston kokouspäivämäärä: 11.5.2023

b. mikäli neuvosto ei ehdi kokoontua ennen määräaika ja vastaajina on vain osa jäseniä, luettele jäsenien nimet:

3. Kommenttimme varallisuusrajojen määrittelyyn sosiaalihuoltolain mukaisessa liikkumista tukevassa palvelussa:

OK.

4. Kommenttimme saattajapalvelun kehittämiseen julkisen joukkoliikenteen käytön mahdollistamiseksi sosiaalihuoltolain mukaisessa liikkumista tukevassa palvelussa:

Silloin, kun liikkumisen tuki järjestetään henkilökohtaisen avun avulla, tulee huolehtia, että avustajatunteja on riittävästi ja että avustaja on tosiasiassa käytettävissä. Käytännössä näin voidaan toimia ensi sijassa silloin, kun avustajatunteja on runsaasti ja liikkuminen on oikeasti mahdollista avustajan avulla julkista liikennettä käyttäen.

Vpl-käsikirjan luonnosteksti:

"Liikkumisen tuki voidaan toteuttaa myös henkilökohtaisen avun avulla. Tämä on mahdollista silloin, kun vammaisen henkilö pystyy käyttämään julkista joukkoliikennettä avustajan avustamana tai liikkumaan muuten avustajan avustamana. Avustustuntien määrää arvioitaessa tulee ottaa huomioon liikkumiseen käytettävä aika. Henkilökohtainen apu liikkumisen tuen toteuttamistapana voi sopia erityisesti tilanteisiin, joissa vammaisella henkilöllä on henkilökohtainen avustaja käytettävissään esimerkiksi koko päivän tai työpäivän ajan taikka ympärivuorokautisesti."

5. Kommenttimme vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun kuljetuspalvelualueeseen?

"Toiminnallisella lähikunnalla tarkoitetaan lähintä mahdollista kuntaa, josta tarvittava palvelu on saatavilla. Asiakkaan liikkumisen tuen palvelupäätökseen määritellään toiminnalliset lähikunnat, joita ovat lähtökohtaisesti oman asuinkunnan rajanaapurikunnat. Viranhaltijan harkinnalla voidaan määritellä toiminnalliseksi lähikunnaksi myös muita kuntia kuin rajanaapurikuntia

6. Kommenttimme vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun omavastuuosuuksiin?

Omavastuuosuudet kunnittain vaikuttaa epätasa-arvoiselta, aiempi käytäntö on tasa-arvoinen eikä riipu julkisen liikenteen keskenään poikkeavista ja erilaisten tukijärjestelmien tuottamista hinnoista.

Luonnoksessa omavastuu osuudet ovat kilometrihinnoiteltuja, jolloin esimerkiksi matka Pornainen-Mäntsälä-Pornainen omavastuu on eri kuin Mäntsälä-Pornainen-Mäntsälä matkalla. Julkisella liikenteellä kulkiessa matka maksaisi kumminkin molemmille saman verran.

Taksimatkojen omavastuun määräytyminen oikeiden julkisen liikenteen taksojen mukaisesti on liian monimutkaista ja logiikaltaan vaikea ymmärtää.

7. Kommenttimme vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun matkojen yhdistelyyn. Mitä matkojen yhdistelyssä tulisi huomioida?

Pääsääntöisesti yhdistelyn edut toteutuvat vain suunnitelluissa matkoissa, joissa palvelun käyttäjät etukäteen tietävät yhdistelystä eikä se tuota palvelun käyttäjälle kohtuutonta viivästystä tai oman matkan varhentumista. Lisäksi yhdistelyn taloudellinen hyöty tulisi olla läpinäkyvästi tiedossa samaan malliin kuin apteekissa lääkevaihdon hyöty. Yhdistettävien matkojen lukumäärä voinee olla 2-3, ellei ole ryhmämatkoja, jolloin yhdistely onkin hoitanut jo ohjelman järjestäjä. Yhdistelyyn kannustava hinnoittelu asiakkaan kannalta ja ehkä myös taksiyrittäjän saaman korvauksen liittäminen yhdistelyyn voisivat edistää yhdistelyn onnistumista ja auttaisivat hyväksymään mahdolliset yhdistelyn haitat.

- Onko tilanteita, jolloin matkojen yhdistelyä ei tulisi käyttää?

Itsestään selvästi silloin, kun yhdistely loukkaa jonkun asiakkaan tasavertaista kohtelua eikä myöskään pienten epävarmojen säästöjen saavuttamiseksi. Sama kommentti palveluntuottajan osalta.

8. Mitä tulisi huomioida kuljetusten ennakkotilausaikojen määrittelyssä?

"Ohjauskeskuksen palveluaika on klo 07–21. Tänä aikana ohjauskeskus ottaa vastaan puhelin- ja sähköisiä kuljetustilauksia ja palvelee kokonaisvaltaisesti. Ohjauskeskus välittää klo 21 mennessä tehdyt kuljetustilaukset siten, että ne toteutuvat tilausten mukaisesti ja ennakkotilausaikojen puitteissa."

"Yöaikaan klo 21 – 07 ohjauskeskuksessa on supistettu puhelinpalvelu. Supistettu puhelinpalvelu on tarkoitettu kiireellisiin tilanteisiin ja ennakoimattomiin paluukyytitilauksiin ja vastaaviin. Yöaikaan ohjauskeskus ei vastaanota ennakkotilauksia eikä anna yleistä neuvontaa."

Ohjauskeskuksen palveluaika rajoittaa kuljetusten ennakkotilauksien tekoa esimerkiksi vuorotyötä tekeville. Palveluaika voisi olla esimerkiksi 06-23, jolloin katettaisiin paremmin myös normaalit iltamenot.

9. Mitä muuta haluatte sanoa?

Nykyinen monipaikkainen työelämä edellyttää, että myös vammaisen ihmisen on pystyttävä aloittamaan tai lopettamaan työpäivä muuallakin kuin varsinaisessa kiinteässä työpisteessä, kunhan poikkeama on kohtuullinen, eikä matka ole työmatka, josta kustannusvastuu kuuluu työnantajalle. Myös vammaisen ihmisen tulisi pystyä asioimaan tai esim. kuljettamaan lastaan päivähoitoon työmatkalla.

Tässä vpl-käsikirjan luonnosteksti:

"Työmatkalla tarkoitetaan matkustamista kotoa työn suorittamispaikkaan ja takaisin. Matkan alku- tai päätepiste voi olla muukin kuin koti tai tavanomainen työn suorittamispaikka, ellei se aiheuta kohtuutonta pidennystä matkaan. Työmatkan päätteeksi voi esimerkiksi jäädä suoraan asioille. "

Seuraavassa dokumentissa tekstikommentteja, joiden tarkoitus on selventää luonnostekstiä niin sisällön kuin lainsäädännön toteutumisen näkökulmasta.

Kommentit
liikkumisen tuen sov

Yleisen taksimarkkinan vahvistaminen (puheenjohtajan kommentti)

Keski-Uudenmaan ja myös koko maan taksimarkkina ei ole tasapainossa, tarjonta ei vastaa asiakasryhmien kysyntää taksien saatavuuden, palvelun toteutumisen ja eikä myöskään alan kohtuullisen kannattavuuden suhteen. Koska Keusote (ja muut hyvinvointialueet) ovat todennäköisesti suurimpia taksipalvelun ostajia, tulee palvelua hankittaessa ja sopimuksia solmittaessa pyrkiä kehittämään alaa ja sen kannattavuutta.

Vammaisten palvelutarve on normaaliin taksipalveluun verrattuna monipuolisempaa ja juuri tämä antaa mahdollisuuden kehittää elementtejä lähtien vammaisen loppukäyttäjän

tarpeista, joita voisi soveltaa myös sopimushinnoitteluun. Siis laatusopimuksia myös vaativiin vammaisten kuljetussopimuksiin.